

HUKUK YARGISINDA VE İDARİ YARGIDA BİLİRKİŞİ LİSTELERİ

Prof. Dr. Baki KURU*
Yard. Doç. Dr. Barış TORAMAN**

Öz

Hukuk Muhakemeleri Kanunu (HMK), CMK m. 64'deki düzenlemeden esinlenerek, bilirkişi listeleri sistemini benimsemiştir (HMK m.268/1,c.1). Bu çalışmada, bilirkişi listeleri konusu hukuk yargısı ile idari yargı bakımından değerlendirilecektir.

Anahtar kelimeler

Bilirkişilik, bilirkişi listeleri, ispat, medeni usul hukuku, idari yargılama hukuku

Abstract

Inspired by the article 64 of the Criminal Procedure Code (CMK), The Civil Procedure Code (HMK) accepts the system of appointing the judicial experts from the lists (HMK m.268/1,c.1). In this study, the list system will be examined according to its appearances in both civil and administrative procedures.

Key words

Judicial expertise, expert lists, proof, civil procedure law, administrative procedure law

1. Giriş

Bu incelemenin konusu olan “bilirkişi listeleri” (sistemi) ile kast edilen husus, mahkemelerde bilirkişi olarak görev yapacak kişilerin, daha önceden belirlenmiş uzmanlık dallarına göre düzenlenen listelere kaydolmaları ve mahkemelerin bilirkişileri bu listelerden seçmeleridir. Bu sistemin ayırt edici özelliği, bilirkişilerin, henüz hâkim tarafından tayin edilmeden önce, bir önseçime tâbi tutuluyor olmalarıdır. Bu önseçimin amacı, bilirkişi olarak görev yapacak olan kişinin niteliklerinin, olabildiği ölçüde önceden tespit edilmesidir.

* Ankara Üniversitesi Hukuk Fakültesi, Medeni Usul ve İcra – İflas Hukuku Anabilim Dalı emekli Öğretim Üyesi.

** Anadolu Üniversitesi Hukuk Fakültesi, Medeni Usul ve İcra – İflas Hukuku Anabilim Dalı Öğretim Üyesi.

1086 sayılı Hukuk Usulü Muhakemeleri Kanununda (HUMK), bilirkişilerin listelerden seçilmesi usulü düzenlenmiş değildir¹.

Türk hukukunda ilk defa, 4.12.2004 gün ve 5271 sayılı Ceza Muhakemesi Kanununun (CMK) 64. maddesi ile bilirkişilerin listelerden seçilmesi esası benimsenmiştir².

12.1.2011 gün ve 6100 sayılı Hukuk Muhakemeleri Kanunu (HMK) da, CMK m.64'deki düzenlemeden esinlenerek, bilirkişi listeleri sistemini benimsemiştir³ : Hukuk yargısında, bilirkişiler, yargı çevresinde yer aldığı adli yargı adalet komisyonları tarafından, her yıl düzenlenen listelerde yer alan kişiler arasından görevlendirilirler (bkz : HMK m.268/1,c.1).

İdari Yargılama Usulü Kanununun (İYUK) 31. maddesine göre, HMK'nun bilirkişi hakkındaki hükümleri, idari yargılama usulünde de uygulanır. Bu nedenle, HMK m.268 hükmünün, idarî yargıda da uygulanıp uygulanmayacağı sorusu ile karşılaşılmaktadır.

Bu incelemede, bilirkişi listeleri konusu, önce ceza yargısı, sonra hukuk yargısı ve en sonra idari yargı bakımından ayrı ayrı değerlendirilecektir :

2. Ceza yargısında bilirkişi listeleri

Yukarıda da belirtildiği gibi, yakın zamana kadar, hukukumuzda bilirkişi listeleri ile ilgili genel bir düzenleme yoktu.

Hukukumuzda, bilirkişi listesi sistemi, genel bir kanun hükmünde, ilk olarak Ceza Muhakemesi Kanunu (CMK) ile kabul edilmiştir⁴ :

“Bilirkişiler, il adli yargı adalet komisyonları tarafından her yıl düzenlenen bir listede yer alan gerçek veya tüzel kişiler arasından seçilirler. Cumhuriyet savcıları ve hâkimler, yalnız buldukları il bakımından yapılmış listelerden değil, diğer illerde oluşturulmuş listelerden de bilirkişi seçebilirler. Bu listelerin düzenlenmesine veya listelerde yer verilenlerin çıkarılmalarına ilişkin esas ve usuller, yönetmelikte gösterilir (CMK m.64/1). Bu hükmün gerekçesi şöyledir :

“...Bilirkişinin bilgi ve teknik alanında belirli bir deneyim sahibi olmuş kişilerden seçilmesi ve bu bakımdan adli otoritenin, bir tür tasvibini elde etmiş olması gerekir. İşte bu nedenle madde birinci fıkrasında her yıl adli yargı adalet

¹ Sadece Kamulaştırma Kanununda (bugün olduğu gibi), bilirkişi listelerinden bilirkişi seçilmesi öngörülüyordu (bkz : Kamulaştırma K. m.15).

² Bkz : a.ş.a. dipnot 3/a-5 arası.

³ Bkz : a.ş.a. dipnot 5/a-6 arası.

⁴ Bkz. ayrıca : yuk. dipnot 2 civarı.

komisyonlarınca bir liste hazırlanmasını ve yukarıda belirtilen niteliklere sahip bilirkişilere bu listede yer verilmesini uygun görmüştür... Böylece... çok yerinde olarak bilirkişilerin önceden bir elemeyden geçirilerek atanmalarına olanak sağlanmış bulunmaktadır ; bu suretle bilirkişilik kurumuna disiplin sağlanması ile kalınmayacak ayrıca bilirkişinin hâkim gibi görev yapması da önlenmiş olacaktır”⁵.

Ceza Muhakemesi Kanununa Göre İl Adli Yargı Adalet Komisyonlarınca Bilirkişi Listelerini Düzenlenmesi Hakkında Yönetmelik de yürürlüğe girmiştir⁶ ve bu Yönetmelik doğrultusunda bilirkişi listeleri oluşturulmuştur.

Yukarıda da belirtildiği gibi, ceza mahkemesi, bilirkişileri kural olarak listelerden seçer (CMK m.64/1). - Ancak, ceza mahkemesi, gerekçesini göstermek suretiyle, bilirkişi listelerine girmeyenler arasından da bilirkişi seçebilir (CMK m. 64/2). Bu hükmün gerekçesi şöyledir :

“Sistem esasta böylece işleyecektir ; ancak, işin özelliği gereği listeye dahil olmayanlar arasından da bilirkişi atanması gerekebilir. Bu ihtiyacı karşılamak üzere de maddenin ikinci fıkrasında, istisnaî olarak ve gerekçesi de gösterilmek suretiyle, listelere girmeyenler arasından da bilirkişi seçilebilmesi olanağı tanınmıştır”.

3. Hukuk yargısında bilirkişi listeleri

A) Genel bilgi

Yukarıda kısaca değinildiği gibi, HMK da, bilirkişi listeleri sistemini benimsemiştir (HMK m.268). Bu yapılırken, Kanun Koyucu, CMK’ndaki bilirkişi listeleri sisteminden esinlenmiştir⁷ : “Ceza Muhakemesi Kanununun bilirkişi ile ilgili hükümlerine paralel bir düzenleme yapılarak, bilirkişilerin bölge adliye mahkemesi adli yargı adalet komisyonları tarafından her yıl düzenlenecek listelerde yer alan kişiler arasından seçilmesi kabul edilmiştir”⁸.

HMK’nun bilirkişinin seçilmesine ilişkin düzenlemesi, HMK Tasarısı hazırlanırken kendilerinden yararlanan İsviçre Federal Medeni Usul Kanunu ile Alman Medeni Usul Kanunu’nda yer almamaktadır. HMK’nun (ve HMK Bilirkişi Yönetmeliğinin) bilirkişi listelerinin oluşturulmasına ve bilirkişilerin bu listelerden seçilmesine ilişkin hükümleri, Fransız ve İtalyan hukuklarındaki dü-

⁵ CMK m.64 gerekçesinden.

⁶ Bkz : RG 1.6.2005, sayı 25832.

⁷ Bkz. ayrıca : yuk. dipnot 3 civarı.

⁸ Bkz.: HMK Tasarısı ve Adalet Komisyonu Raporu (1/574), TBMM Dönem 23, Yasama Yılı 3, S.Sayı 393 s.8.

zenlemelerle benzerlik göstermekte⁹ ise de, yukarda belirtildiği gibi, HMK’nda bilirkişi listeleri hakkında düzenleme yapılırken, Fransız ve İtalyan hukuklarındaki düzenlemeden değil, CMK m.64’teki düzenlemeden yararlanılmıştır.

B) HMK’da bilirkişi listeleri

Bilirkişiler, yargı çevresinde yer aldığı adli yargı adalet komisyonları tarafından, her yıl düzenlenecek olan listelerde yer alan kişiler arasından görevlendirilirler (HMK m.268/1,c.1).

Bilirkişi listelerinin düzenlenmesine, güncellenmesine ve listede kendisine yer verilmiş olanların liste dışına çıkartılmasına ilişkin esas ve usuller, ilgili bakanlıkların da görüşü alınmak suretiyle, Adalet Bakanlığınca hazırlanacak olan **yönetmelikte** gösterilir (HMK m.268/3). Bilirkişi Listelerinin Düzenlenmesi Hakkında Yönetmelik, 8.4.2012 tarihinde yayımlanmıştır¹⁰. Bu Yönetmeliğe göre, bilirkişi listeleri düzenlenmiştir.

C) Bilirkişi listelerinin hâkim için bağlayıcı olması

Bilirkişi listeleri, kural olarak, hâkim için bağlayıcıdır. HMK m. 268/1 ilk cümlesi hükmüne göre bilirkişiler, “*her yıl düzenlenecek olan listelerde yer alan kişiler arasından görevlendirilirler*”. Yani, kanun koyucu, bu konuda hâkime bir takdir yetkisi tanımamıştır.

Görevlendirmeyi yapan mahkemenin yargı çevresinde yer aldığı komisyon tarafından hazırlanan **listede** bilgisine başvurulacak uzmanlık dalında **bilirkişinin bulunması halinde**, bir başka listeden veya **liste dışından bilirkişi görevlendirilemez** ve bu konuda talimat yazılamaz (Bilirkişi Listeleri Yönetmeliği m.13/1).

Bilirkişiler, listelere bir yıllık bir süre için kaydedildiklerinden, hâkimlerin, bilirkişiyi, o yıl için geçerli olan (güncel) bilirkişi listesinden tayin etmesi gerekir. Hâkim, bu görevlendirmeyi re’sen yapar. Çünkü, (HUMK’nun 276. maddesinden farklı olarak) HMK’nun 268. maddesinde, taraflara bilirkişinin seçimi konusunda bir yetki tanınmamıştır. Bununla birlikte hâkim, hukuki dinlenilme hakkının (HMK m. 27) gereği olarak, bilirkişi konusunda tarafların da görüşünü alır. Hâ-

⁹ Fransız hukukunda, yerel olarak ifade edilen ve istinaf mahkemeleri nezdinde tutulan listeler dışında, Temyiz Mahkemesi nezdinde tutulan ulusal bir liste de mevcut bulunmaktadır (bkz : Leclerc, O., *Le juge et l’expert, contribution à l’étude entre le droit et le science*, Paris 2005, s. 201 vd). - İtalyan hukukunda ise, hem mahkemeler tarafından tutulan genel listeler, hem de ticaret odaları bünyesinde tutulan ve genel listelerde yer almayan uzmanlık dalları bakımından uygulanan yerel listeler bulunmaktadır (bkz : F. Pinchon/F. Millo, *L’expertise judiciaire en Europe*, Paris 2002, n° 40, 41, s. 20 vd.; n° 827, s. 406 vd).

¹⁰ Bkz : RG 8.4.2012 sayı 28258.

kim, tarafların bu konudaki görüşüyle bağlı olmamakla birlikte, onların iradesine aykırı bir seçimde bulunmasının gerekçesini de göstermelidir.

Bilirkişinin kural olarak listeden seçilmesi zorunluluğunun, doğru bir tercih olduğu kanısındayız. Ancak, bunun için, her şeyden önce, bilirkişi listelerine kayıt koşullarının, ciddi bir şekilde değerlendirilmesi gerekmektedir.

D) Liste dışından bilirkişi seçilmesi

Bilirkişi listelerinde bilgisine başvurulacak uzmanlık dalında bilirkişinin bulunmaması halinde, diğer bölge adliye mahkemelerinde oluşturulmuş listelerden, burada da yoksa liste dışından bilirkişi görevlendirilebilir (HMK m.268/1, cümle 2)¹¹.

Görevlendirmeyi yapan mahkemenin yargı çevresinde yer aldığı komisyon tarafından hazırlanan listede bilgisine başvurulacak uzmanlık dalında bilirkişinin bulunması halinde bir başka listeden veya liste dışından bilirkişi görevlendirilemez ve bu konuda talimat yazılamaz (Bilirkişi Listeleri Yönetmeliği m.13/1).

Oysa, yukarda da belirtildiği gibi, ceza usulünde, bilirkişi “atama kararında, gerekçesi de gösterilmek suretiyle, ... listelere girmeyenler arasından da bilirkişi seçilebilir” (CMK m.64/2).

Kanımızca, CMK m.64/2 hükmünün, medeni yargıda da kıyasen uygulanması uygun olur. Çünkü, hâkimin, bilirkişi listesinde yer alan kişinin, uzmanlığı veya bilirkişilik görevini gereği gibi yerine getirip getiremeyeceği konusunda ciddi bir takım şüpheleri bulunabilir. Böyle bir durumda, hâkim, bir diğer yargı çevresinde tutulan bilirkişi listesinden veya liste dışından bir kişiyi bilirkişi olarak görevlendirebilmelidir. Ancak, hâkim, her iki durumda da, liste dışından bir kişiyi bilirkişi olarak tayin etmesinin gerekçesini göstermek zorundadır (CMK m.64/2 kıyasen).

Hâkim, liste dışından bir bilirkişiyi seçmek zorunda kaldığında, bu görevlendirmeyi de re’sen gerçekleştirir. Bilirkişinin listeye kayıtlı olan kişiler arasından tayin edilmesinde olduğu gibi, hâkim, hukuki dinlenilme hakkı (HMK m. 27) gereğince tarafların bilirkişinin seçimi konusunda görüşlerini almalıdır.

---

¹¹ “Bilirkişi görevlendirecek olan mahkemenin, yargı çevresi içinde yer aldığı bölge adliye mahkemesi adli yargı adalet komisyonu tarafından düzenlenen listede, bilgisine başvurulacak uzmanlık dalında bilirkişilik yapacak bir kimseyi bulamaması halinde, diğer bölge adliye mahkemeleri nezdindeki adli yargı adalet komisyonlarında oluşturulmuş olan listelerden ; buradan da bilirkişi temininin mümkün olmaması halinde ise liste dışından bilirkişi görevlendirmesi esası benimsenmiştir” (HMK m.268/1,c.2 gerekçesi).

Bu halde, listelere kayıtlı olmayan bilirkişiye yemin verdirilir (HMK m.271/2).

E) Uygulamada bilirkişi listelerinin kullanılması

Uygulamada, bilirkişilerin (HMK'nun 268. maddesine uygun şekilde) bilirkişi listelerinden görevlendirip görevlendirmedikleri konusunda istatistiksel bir veri bulunmamaktadır.

Bununla birlikte, Eskişehir hukuk mahkemeleri nezdinde yapmış olduğumuz görüşmelerde, hâkimlerin, bilirkişileri kural olarak, listelerde kayıtlı olan kişiler arasından görevlendirdikleri ifade edilmiştir. Buna göre, bilirkişi listesi dışından bir kişinin bilirkişi olarak görevlendirilmesi, yalnızca, listede o konuda bir uzman bilirkişinin bulunmaması haline münhasırdır. Böyle bir durumda, Eskişehir hukuk hâkimleri, liste dışından bilirkişi tayin edilmesinin gerekçesini mutlaka göstermektedirler. Bu uygulama, HMK'na uygundur.

F) Liste dışından bilirkişi görevlendirilmiş olması bozma (temyiz) sebebi teşkil eder mi?

Liste dışından bilirkişi görevlendirilmiş olması, “usulü muhakemeye muhalefet edilmesi”dir (HUMK m.428,I/4).

Ancak, “usulü muhakemeye muhalefet edilmesi”nin (bir usul hukuku kuralının yanlış uygulanmış olmasının) temyiz (bozma) sebebi teşkil edebilmesi için, hukukun bu yanlış uygulanmasının, verilen kararı değiştirebilecek nitelikte olması gerekir (HUMK m.428,II). Mahkemenin yapmış olduğu usul yanlışlığı, sonuç üzerinde etkili değilse, temyiz (bozma) nedeni teşkil etmez¹².

Buna göre, hâkimin liste dışından bilirkişi seçmiş olması, sonuca etkili ise (meselâ, dava konusu hakkında özel ve teknik bilgi sahibi olmayan bir kişi bilirkişi seçilmiş ise), bu husus bozma sebebi teşkil eder.

Buna karşılık, hâkimin liste dışından bilirkişi seçmiş olması, sonuca etkili değilse, bu husus yalnız başına bozma sebebi teşkil etmez.

Nitekim, HUMK m.276,III hükmünde üçten fazla bilirkişi seçilemeyeceği yazılı olduğu halde, Yargıtay, üçten fazla bilirkişi seçilmiş olmasının yalnız başına bozma sebebi teşkil etmeyeceğine karar vermişti¹³.

¹² Bkz : Baki Kuru, Hukuk Muhkemeleri Usulü, Cilt V, İstanbul 2001, s.4546-4548.

¹³ Bkz : Baki Kuru, Hukuk Muhkemeleri Usulü, 6.Baskı, Cilt III, İstanbul 2001, s.2696-2698'deki Yargıtay kararları.

4. İdarî yargıda HMK'na göre hazırlanan bilirkişi listelerinin kullanılması zorunlu mudur ?

İYUK'nda bilirkişilik kurumu düzenlenmemiştir. Bu nedenle, HMK'nun bilirkişiye ilişkin hükümleri, idari yargıda da uygulanır (bkz : İYUK m.31/1).

Bu açık atıf (yollama) nedeniyle, HMK'nun bilirkişi incelemesine ilişkin hükümleri (HMK m.266-287), kural olarak, idarî yargıda da uygulanır.

Bu nedenle, idare mahkemeleri de, bilirkişileri, kural olarak HMK'na göre hazırlanmış olan bilirkişi listelerinden seçebilir.

Ancak, idarî davalarda, HMK'na göre hazırlanmış olan bilirkişi listelerinde yazılı bilirkişilerin uzmanlığı yeterli olmayabilir. Başka bir deyimle, HMK'na göre hazırlanmış olan bilirkişi listelerinde, idari yargıda bilgisine başvurulacak uzmanlık dalında bilirkişinin bulunmaması hallerine daha sık rastlanabilir. Bu halde, idare mahkemesi, liste dışından bilirkişi görevlendirebilir (İYUK m.31 ; HMK m.268/1)¹⁴. Bu nedenle, aşağıdaki Danıştay kararlarında varılan sonucun, idarî yargının özelliğine uygun olduğu kanısındayız :

“ÇED süreci sonunda verilecek kararların yargısal denetimi yapılırken, seçilecek bilirkişiler arasında bir çevre mühendisinin bulunması, diğer bilirkişilerin ise **projenin bulunduğu çevrenin özelliklerine göre** ve Nihai ÇED Raporunu hazırlayan kişilerin uzmanlık alanları da dikkate alınmak suretiyle seçilmesi gerekmektedir. Nihai ÇED raporunda onlarca uzmanın imzası bulunabildiğinden, birebir aynı sayıda ve aynı uzmanlık alanında olmasa dahi, yargılama usulü kurallarının elverdiği ölçüde, usul ekonomisi de gözetilerek bir denge kurulması, **seçilecek bilirkişilerin projenin bulunduğu alana ve projeye yapılan itirazlara göre, değerlendirilmesi zorunlu olan ana konu başlıkları bakımından yeterli uzmanlığa sahip olması**, tarafları tatmin edici ve adil bir yargılama yapılması açısından bir gerekliliktir. – Bu durumda, taraflarca bilirkişilerin uzmanlık alanlarına ve bilirkişi raporuna yönelik olarak Nihai ÇED Raporunu hazırlayan uzmanların görüşlerine dayanılarak yapılan itirazlar da dikkate alınmak suretiyle, 6100 sayılı Hukuk Muhakemeleri Kanunu'nun 267. maddesiyle bilirkişi sayısı konusundaki sınırlamanın da kaldırıldığı gözetilerek, **bir tanesi çevre mühendisi olmak üzere, öğretim üyelerinden oluşturulacak yeni bir bilirkişi heyetiyle**, mahallinde yeniden keşif ve bilirkişi incelemesi yapılarak uyuşmazlığın esası hakkında yeniden bir karar verilmesi gerekmektedir”¹⁵.

“... programda yer alan görüntü ve ifadelerin 3984 sayılı Kanun'un 4. maddesinin (z) bendinde yer alan “Gençlerin ve çocukların fiziksel, zihinsel ve ahlâkî gelişimini zedeleyecek türden programların, bunların seyredebileceği zaman ve saatlerde yayınlanmaması” ilkesini ihlâl edip etmediğinin tespiti amacıyla **bilirkişi heyetinde çocuk ruh sağlığı ve hastalıkları uzmanı bir hekim ile bir çocuk psikoloğunun bulunması gerektiği**, ayrıca aynı maddenin (e) bendinde yer alan “Yayınların toplumun millî ve manevî değerlerine ve Türk aile yapısına

¹⁴ Bkz. ayrıca : yuk. dipnot 11 civarı.

¹⁵ Danıştay 14. Dairenin 15.2.2012 gün ve 15596/965 sayılı kararı.

aykırı olmaması” ilkesinin ihlâl edilip edilmediği hususunun tespiti amacıyla **bilirkişi heyetinde “Türk toplumunun millî ve manevî değerleri ve Türk aile yapısı” konusunda akademik çalışması bulunan bir sosyoloğun bulunması gereği gözetilmek** suretiyle bu niteliklere sahip bilirkişilerden oluşturulacak heyetçe rapor düzenlendikten sonra hüküm kurulması gerekirken, uyuşmazlık konusu yayında ihlâl edildiği öne sürülen yayın ilkelerine aykırılığı belirleyebilecek uzmanlığa sahip olmayan bilirkişi heyetince düzenlenen rapora dayanılarak verilen İdare Mahkemesi kararında usule uygunluk bulunmamaktadır¹⁶.

Fakat, Eskişehir idare mahkemelerinde yaptığımız görüşmede, idare mahkemelerinin, HMK’na göre hazırlanan bilirkişi listelerinden yararlanmadıkları, bilirkişileri (HMK’na göre hazırlanmış olan bilirkişi listeleri dışından) seçmekte oldukları belirtilmiştir.

İYUK’nun 31. maddesinin 1.fıkrasının son cümlesinde yer alan, “ancak, ... **bilirkişi seçimi** Danıştay, mahkeme veya hâkim tarafından **re’sen yapılır**” hükmü, bilirkişinin hâkim tarafından re’sen seçileceğini ifade eder. Bu hüküm, HUMK’nun 276. maddesinin idari yargıda uygulanmayacağını belirtmek için İYUK m.31/1 hükmüne ilâve edilmişti. Başka bir deyimle, bu ilâve hüküm, yürürlükten kalkan HUMK’nun 276. maddesinin 1.fıkrası hükmünün idarî yargıda uygulanmayacağını (tarafkarın ittifakla bilirkişi seçemeyeceğini) belirtmek için kabul edilmişti.

Kanımızca, İYUK’nun 31. maddesinin 1.fıkrasının son cümlesinde yer alan, “ancak, ... bilirkişi seçimi Danıştay, mahkeme veya hâkim tarafından re’sen yapılır” hükmü, idari yargıda bilirkişinin HMK’na göre hazırlanmış olan bilirkişi listelerinden seçilmesine engel değildir.

Kanımızca, idari yargıda da hâkim, bilirkişiyi re’sen, fakat HMK’na göre hazırlanmış olan bilirkişi listelerinde kayıtlı bilirkişiler arasından seçmelidir.

Ancak, yukarıda belirtildiği gibi, idarî davalarda, HMK’na göre hazırlanmış olan bilirkişi listelerinde yazılı bilirkişilerin uzmanlığı yeterli olmayabilir. Başka bir deyimle, HMK’na göre hazırlanmış olan bilirkişi listelerinde, idari yargıda bilgisine başvurulacak uzmanlık dalında bilirkişinin bulunmaması hallerine daha sık rastlanabilir. Bu halde, idare mahkemesi, liste dışından bilirkişi görevlendirebilir (İYUK m.31 ; HMK m.268/1)¹⁷.

¹⁶ Danıştay 13. Dairenin 18.10.2012 gün ve 2211/2522 sayılı kararı.

¹⁷ Bkz : yuk. dipnot 11 civarı.